

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾

z dnia 2008 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy²⁾

Na podstawie art. 237¹⁵ § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 i z 2007 r. Nr 49, poz. 330) § 39 otrzymuje brzmienie:

„§ 39. 1. Pracodawca realizuje obowiązek zapewnienia pracownikom bezpieczeństwa i higieny pracy, w szczególności przez zapobieganie zagrożeniom związanym z wykonywaną pracą, właściwą organizacją pracy, stosowanie koniecznych środków profilaktycznych oraz informowanie i szkolenie pracowników.

¹⁾ Minister Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej – praca, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. Nr 216, poz. 1598).

²⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają postanowienia dyrektywy Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz. Urz. WE L 183 z 29.06.1989, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 349).

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615 oraz z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672.

2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, powinien być realizowany na podstawie ogólnych zasad dotyczących zapobiegania wypadkom i chorobom związanym z pracą, w szczególności przez:

- 1) zapobieganie zagrożeniom;
- 2) przeprowadzanie oceny zagrożeń, które nie mogą być wykluczone;
- 3) likwidowanie zagrożeń u źródeł ich powstawania;
- 4) dostosowanie warunków i procesów pracy do możliwości pracownika, w szczególności przez odpowiednie projektowanie i organizowanie stanowisk pracy, dobór maszyn i innych urządzeń technicznych oraz narzędzi pracy, a także metod produkcji i pracy - z uwzględnieniem zmniejszenia uciążliwości pracy, zwłaszcza pracy monotonnej i pracy w ustalonym z góry tempie, oraz ograniczenia negatywnego wpływu takiej pracy na zdrowie pracowników;
- 5) stosowanie nowych rozwiązań technicznych;
- 6) zastępowanie niebezpiecznych procesów technologicznych, urządzeń, substancji i innych materiałów – bezpiecznymi lub mniej niebezpiecznymi;
- 7) nadawanie priorytetu środkom ochrony zbiorowej przed środkami ochrony indywidualnej;
- 8) instruowanie pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

W porozumieniu:

MINISTER ZDROWIA

UZASADNIENIE

Obecnie ogólne przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy zawarte są w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 i z 2007 r. Nr 49, poz. 330), wydanym na podstawie art. 237¹⁵ § 1 Kodeksu pracy.

W rozporządzeniu uwzględniono postanowienia dyrektyw Wspólnot Europejskich oraz konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy, w tym w szczególności:

- dyrektywy Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz. Urz. WE L 183 z 29.06.1989; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 349),
- dyrektywy Rady 89/654/EWG z dnia 30 listopada 1989 r. dotyczącej minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscu pracy (pierwsza dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 393 z 30.12.1989; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 358),
- dyrektywy Rady 89/656/EWG z dnia 30 listopada 1989 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników korzystających z wyposażenia ochronnego (trzecia dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 393 z 30.12.1989; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 375),
- dyrektywy Rady 92/58/EWG z dnia 24 czerwca 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących znaków bezpieczeństwa i/lub zdrowia w miejscu pracy (dziewiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 245 z 26.08.1992; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 2, str. 89),
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/10/WE z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (hałasem) (Siedemnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 42 z 15.02.2003; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 300),
- Konwencji Nr 119 MOP dotyczącej zabezpieczenia maszyn,
- Konwencji Nr 120 MOP dotyczącej higieny w handlu i biurach.

Projektowane rozporządzenie przygotowano w celu uwzględnienia uzasadnionej opinii Komisji Wspólnot Europejskich wydanej w związku ze stwierdzeniem niewywiązania się Rzeczypospolitej Polskiej ze zobowiązań spoczywających na mocy art. 6 ust. 1 i ust. 2 lit. a i lit. b dyrektywy 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz. Urz. WE L 183 z 29.06.1989; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 349). Wydając tę opinię Komisja kierowała się przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 marca 2007 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 49, poz. 330), w którym wdrożono niektóre postanowienia dyrektywy 89/391/EWG, w tym zawarte w jej art. 6 ust. 1 i 2. Komisja uznała, że przyjęte w § 39 ust. 2

rozporządzenia sformułowanie „ograniczanie ryzyka zawodowego” nie nakłada na pracodawcę obowiązku zapobiegania zagrożeniom, a jedynie ich ograniczanie; ponadto wskazała, iż z tak zmienionych przepisów nie wynika jasno logiczny porządek w jakim należy stosować środki zapobiegawcze wymienione w dyrektywie.

Należy zauważyć, że w przesłanym do uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji z partnerami społecznymi projekcie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy treść § 39 ust. 2 pkt 1 zapisana była w brzmieniu: „1) unikanie ryzyka zawodowego, a gdy nie jest to możliwe – dokonywanie jego oceny;” (co jest zbieżne z art. 6 ust. 2 lit. a i b omawianej dyrektywy). Taka propozycja zapisu spotkała się jednak z krytycznymi opiniami (m.in. Rządowego Centrum Legislacji, Głównego Inspektora Pracy oraz partnerów społecznych), w których zwracano m.in. uwagę, że przepis w tym brzmieniu byłby mało precyzyjny, a także nie nakładałby na pracodawcę obowiązku zmniejszania ryzyka, lecz jedynie „unikania” ryzyka (co mogłoby być rozumiane jako konieczność unikania kontaktu z pracami, przy których istnieje ryzyko zawodowe).

W tej sytuacji podczas konferencji uzgadniającej projekt rozporządzenia (z udziałem partnerów społecznych, ministerstw i innych instytucji zgłaszających uwagi) ustalono zapis określony w § 39 ust. 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia z dnia 2 marca 2007 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny (Dz. U. Nr 49, poz. 330), uznając, że przez pojęcie „ograniczanie ryzyka zawodowego” należałoby rozumieć zarówno zmniejszanie poziomu ryzyka jak i stosowanie środków ograniczających kontakt z ryzykiem (mających na celu unikanie ryzyka).

Biorąc jednak pod uwagę opinię Komisji Wspólnot Europejskich – podjęto decyzję o konieczności zmiany przepisów określonych w § 39 rozporządzenia w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Przewiduje się wejście w życie projektowanego rozporządzenia w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z wymaganiami prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie podlega obowiązkowi notyfikacji do Komisji Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje projekt aktu prawnego.

Projektowane rozporządzenie określa obowiązki pracodawców w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Przepisy rozporządzenia oddziałują również na pracowników zakładów pracy.

2. Konsultacje społeczne.

Projekt został przesłany do opinii niżej wymienionych partnerów społecznych:

- Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
- Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych,
- Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”,
- Forum Związków Zawodowych,
- Związku Rzemiosła Polskiego,
- Konfederacji Pracodawców Polskich,
- Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan,

- Związku Pracodawców Business Centre Club.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa.

Wejście w życie projektowanych przepisów nie spowoduje dodatkowego obciążenia budżetu państwa i sektora finansów publicznych; projekt jedynie uszczegóławia istniejące przepisy.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.